

Allmän fågelinventering

Verksmon Norra, Östersunds kommun 2024

VÄG & MILJÖ

Beställning: Östersunds kommun

Framställt av: Väg & Miljö AB

<http://vagochmiljo.se>

Granskningsversion: 2024-11-13

Uppdragsansvarig: Klas Andersson

Medverkande: Jan Lindström (fältarbete) och Erik Berg (ljudanalys och rapport)

Kvalitetsansvarig: Ellen Payne

Illustrationer och kartor: Väg & Miljö AB

Internt projektnummer: 1529

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 1 av 24

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	3
1 Bakgrund	4
2 Metod	5
2.1 Metodbeskrivning.....	5
Förstudie	5
Fältstudie	5
2.2 Tidpunkt och ansvarig personal	6
2.3 Informationskällor och litteratur	7
2.4 GIS och fältdatafångst	7
2.5 Avvikelser och möjliga felkällor	7
2.6 Definition av prioriterade fågelarter	7
3 Resultat av förstudien	9
3.1 Tidigare fågelfynd	9
4 Resultat av fältstudien	12
4.1 Linjetaxering	12
4.2 Ljudboxar	13
4.3 Områdets fågelfauna	13
5 Samlad bedömning	16
6 Referenser	17
Bilaga 1. Artlista förstudien.....	18
Bilaga 2. Artlista fältstudien	22

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 2 av 24

SAMMANFATTNING

Väg & Miljö AB genomförde på uppdrag av Östersunds kommun en allmän fågelinventering inom ett cirka 96 hektar stort område beläget i norra delen av Verksmon i Östersunds kommun, Jämtlands län. Bakgrunden till att Östersunds kommun lät inventera området är kommunens utredning om eventuell vidare utveckling av området.

Syftet med inventeringen har varit att inhämta kunskap om fågelfaunan i området. Målet är att bidra med information om vilka fågelarter som förekommer i det aktuella området, för att möjliggöra bedömningar om planerad exploaterings påverkan på fridlysta arter, mer specifikt fåglar.

Fältstudien genomfördes som linjetaxering med ett fältbesök juni 2024, fältbesöket kompletterades med avlyssning av fyra i området utplacerade ljudboxar under perioden april-juni.

Totalt noterades 42 arter inom ramarna för fältinventeringen och från ljudboxarna, varav 39 arter bedöms kunna häcka i området. Elva av de noterade arterna är rödlistade, fem omfattas av Fågeldirektivets bilaga 1, och tolv arter uppvisar en negativ nationell populationstrend på 20 års sikt varav trenden för en art, grönfink, varit kraftigt negativ, trenden för övriga bedöms ha varit måttligt negativ. Sju arter listas också som prioriterad art i 7 kap. 19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (SKSFS 2022:1).

Vidare utredningar bör undersöka exploaterings möjliga påverkan på den kontinuerliga ekologiska funktionen gällande livsmiljöer i landskapet för fåglar, med tyngdpunkt på arter som prioriteras till följd av nationell rödlistning, fågeldirektivets bilaga 1, prioriterade arter i skogsvårdslagstiftningen eller negativ populationstrend på nationell nivå.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 3 av 24

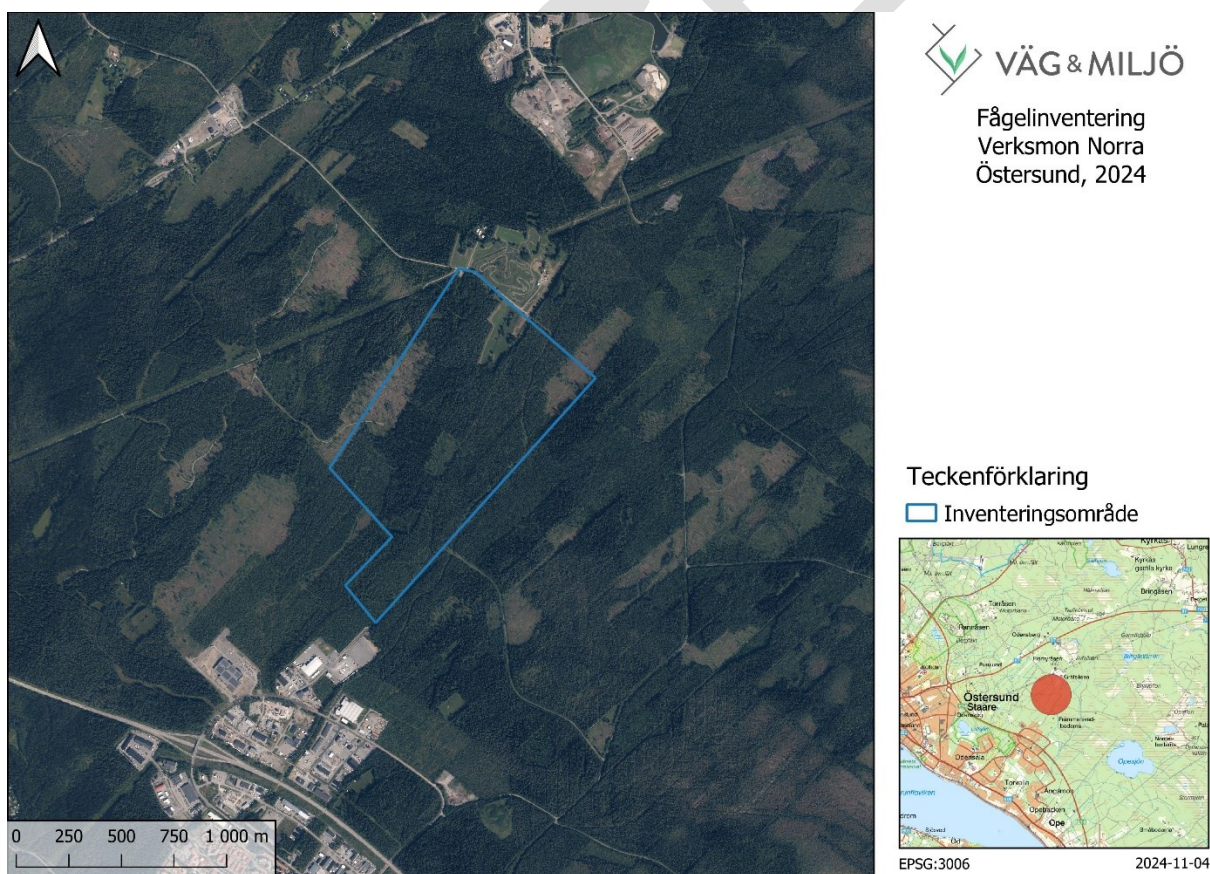
1 BAKGRUND

Väg & Miljö AB har på uppdrag av Östersunds kommun genomfört en allmän fågelinventering stax norr om Verksmon, i Östersund. Det aktuella området består av naturmark som ska utredas i syfte att möjliggöra detaljplaneläggning.

Uppdraget innefattar dels en förstudie, dels en fältstudie. Inom ramarna för förstudien inhämtades befintlig kunskap om områdets fågelfauna. Under fältstudien undersökes områdets fågelfauna i fält samt genom analys av inspelat material.

Syftet med inventeringen har varit att inhämta kunskap om fågelfaunans sammansättning i området. Målet är att arbetet ska bidra med information om vilka arter som förekommer på den aktuella platsen, för att möjliggöra bedömningar av detaljplanens lämplighet och eventuella påverkan på områdets fåglar samt dess förenlighet med gällande artskyddsbestämmelser för fåglar.

Inventeringsområdet uppgår till 96 hektar och är beläget mellan Verksmon i söder och Gräfsåsens i motorstadion i norr (**Figur 1**). Området består till övervägande del av naturtypen skog och träd, men i områdets norra del finns även en viss andel åkermark. Stora delar av skogsmarken består av barrskog, och i sydväst finns områden med inslag av äldre träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. I nordväst finns rikkärrsbiotoper som också pekats ut vid våtmarksinventeringen.

Figur 1. Inventeringsområdet uppgår till 96 hektar och är beläget mellan Verksmon i söder och Gräfsåsens motorstadion i norr.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 4 av 24

2 METOD

2.1 Metodbeskrivning

Förstudie

Under fågelinventeringens *förstudie* utfördes eftersök i flera källor (Tabell 1). Detta för att identifiera tidigare registrerade fynd och känd kunskap om fågelförekomster inom inventeringsområdet och det omgivande landskapet. Förstudieområdet har avgränsats till inventeringsområdet och intilliggande 500 meter (Figur 2).

Tabell 1. En lista av de typer av information som eftersökts under förstudien, samt de projekt eller kartlager informationen kommer ifrån och vilken institution eller tjänst som tillhandahållit med informationen.

Projekt eller kartlagernamn	Typ av information	Källa
Artportalen	Tidigare registrerade fynd av fåglar	Artdatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)

Fältstudie

Fältstudien genomfördes som en kombination av linjetaxering och inspelning av fyra automatiska ljudboxar med tillhörande analys. Linjetaxering genomfördes med ett fältbesök 8 juni 2024. Ljudboxarna satt uppe under perioden 26 april – 6 juni.

Linjetaxering

Denna metod rekommenderas som standardmetod när syftet med inventeringen är att ge ett relativt mått för att bedöma vilka arter som är vanligast inom ett område. Metoden är lämplig att använda vid inventeringen av större geografiska områden. Fyra linjära transekter placerades ut i sydvästlig-nordostlig riktning med ett inbördes avstånd av 150–200 meter på ett sådant sätt att inventeringsområdets hela yta bedömdes kunna avlyssnas. Området inventerades vid ett tillfälle i juni. Inventeringen förlades till tidig morgon då merparten av fåglar i regel är som mest aktiva. Alla fåglar som sågs eller hördes noterades med art och aktivitet samt positions- och tidsangivelse. För detaljerad metodbeskrivning hänvisas till Naturvårdsverkets handledning för miljöövervakning och den aktuella undersökningstypen.

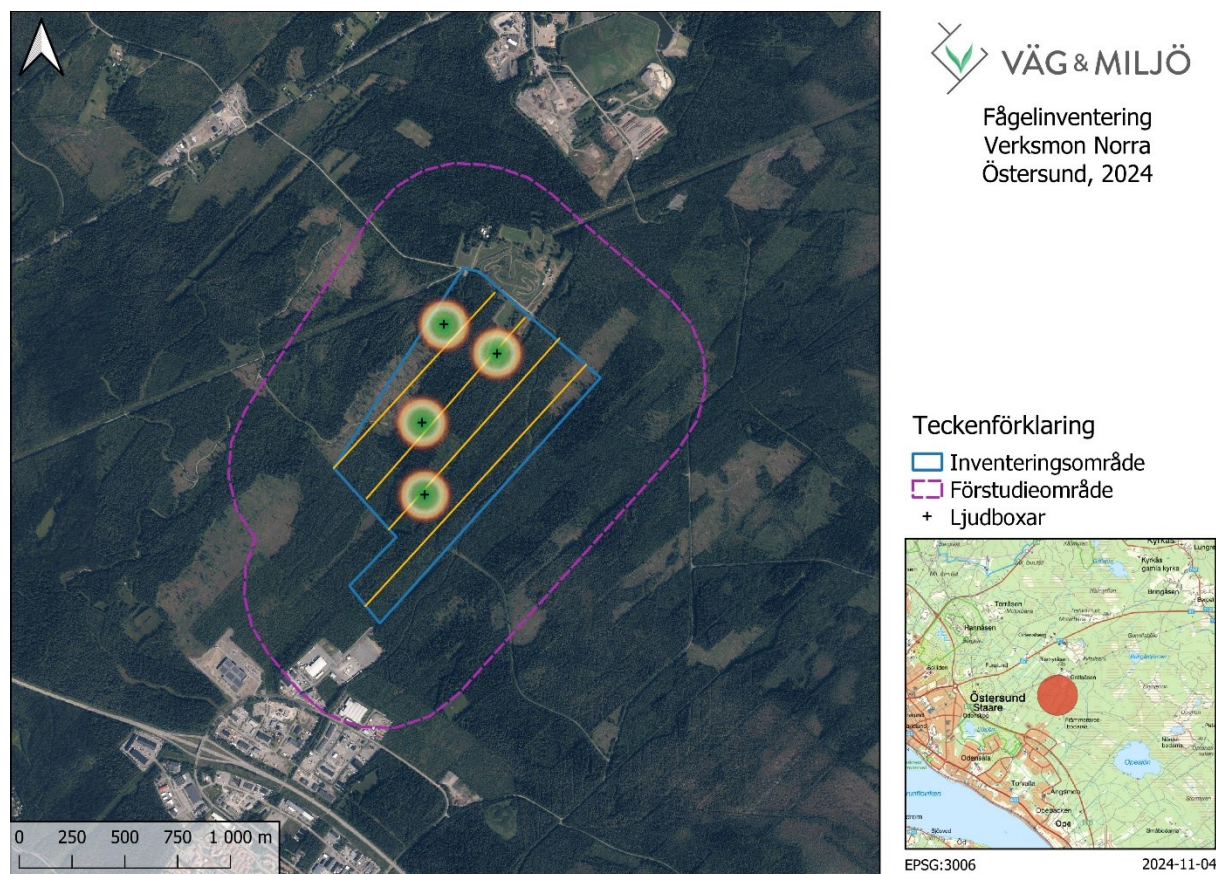
I sammanhanget är det viktigt att poängtera att inventeringen inte är en revirkartering. Linjetaxeringar ger ett relativt mått som gör det möjligt att bedöma vilka arter som är vanligast inom ett område. Den exakta tätheten framgår därför inte. Vidare kan områdets eventuella betydelse för rastande flyttfåglar endast delvis bedömas utifrån detta inventeringsupplägg. För att bedöma ett områdes betydelse för rastande fåglar krävs generellt långa serier och en mer omfattande inventering. I det aktuella fallet finns det dock inget som tyder på att området skulle vara av särskild vikt för rastande fåglar.

Inventeringsupplägget framgår av kartan nedan (Figur 2). Transekterna är lagda med avsikt att få ett så heltäckande underlag som möjligt, så att antalet förekommande arter kan bedömas med stor säkerhet.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 5 av 24

Ljudinspelning

Som komplement till den manuella inventeringen placerades fyra automatiska ljudinspelningsboxar ut i inventeringsområdet. Inspelningsboxarna spelade in alla ljud från 0–8 kHz, med inspelningstider framförallt på morgonen, under perioden 2024-04-26 – 2024-06-05. Ljudfilerna analyserades sedan för artbestämning i programvaran Kaliedoscope PRO. Boxarnas placering framgår av Figur 2.

Figur 2. Inventeringsområdet och transekter för linjetaxering och inspelningsboxarnas placering.

2.2 Tidpunkt och ansvarig personal

Uppdragsansvarig har varit Klas Andersson. Ellen Payne har ansvarat för intern kvalitetsgranskning. Jan Lindström har genomfört fältarbetet. Erik Berg har stått för analys och rapportskrivande.

För att få ett representativt resultat inventerades området i fält under den huvudsakliga häckningssäsongen (april-juni) 2024, enligt följande upplägg:

- Besök: 8 juni.

Inspelat material från ljudboxar har för att få ett representativt resultat genomförts enligt följande upplägg:

- Inspelningar 0–8 kHz har analyserats utvalda dagar april-juni.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 6 av 24

2.3 Informationskällor och litteratur

Ett flertal databaser och webbtjänster har använts för att kartlägga tidigare kända naturvärden och skyddade områden i *förstudieområdet* och *inventeringsområdet*. Samtliga källor som använts som underlag för avgränsningar och bedömningar anges i referenslistan längst bak i rapporten.

2.4 GIS och fältdatafångst

För datainsamling under *fältstudien* användes en fältplatta med applikationen Survey123 samt Fieldmaps för ArcGIS i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Noggrannheten i geografisk positionering är mellan 5–15 meter. Efter datainsamling i fält justerades vid behov gränser med hjälp av kartor och ortofoton i QGIS.

GIS-data i form av artfynd för varje punkt finns upprättade.

2.5 Avvikelse och möjliga felkällor

Den använda inventeringsmetoden är anpassad för fågelarter som nyttjar den huvudsakliga häckningssäsongen (april-juni) och är aktiva under morgon och förmiddag. Det innebär att vissa fågelgrupper (främst ugglor) inte kartlagts på ett representativt sätt. Ytterligare utredningar kan därför vara aktuella för att få en komplett bild av områdets fågelfauna.

Vidare ger inventeringen en ögonblicksbild. Beroende på bland annat väderförhållanden kan antalet häckande arter och individer variera från år till år.

Slutligen är det av vikt att framlägga att eventuella störningar från olika ljudkällor i vissa fall kan påverka möjligheterna att notera de fåglar som rör sig i omgivningen. Väg & Miljö AB bedömer att detta inte påverkat resultaten i detta fall.

2.6 Definition av prioriterade fågelarter

Prioriterade fågelarter är arter som ska prioriteras i artskyddsarbetet. På vilken grund de prioriterade arterna ska väljas ut framgår bland annat av förordningsmotivet (Fm 2022:5) till ändringen i 4 § artskyddsförordningen. I begreppet ingår bland annat rödlistade arter, hotade arter, arter upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 eller arter med konstaterad negativ populationstrend.

Rödlistade arter

Rödlistade arter är en art som enligt den internationella naturvårdsunionens (IUCN) kriterier inte bedöms ha långsiktigt livskraftig population i Sverige utan löper risk att försvinna från landet. Rödlistade arter utvärderas av Artdatabanken och listas i *Rödlistade Arter i Sverige 2020*. Arterna som ingår anges i sex olika kategorier:

RE Nationellt utdöd

CR Akut hotad

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 7 av 24

EN Starkt hotad

VU Sårbar

NT Nära hotad

DD Kunskapsbrist

Väg & Miljö AB vill i detta fall belysa att det för tillfället pågår arbete med en revidera den nationella rödlistan. Rödlistan för 2025 kommer att presenteras under våren 2026. Sannolikt kommer ett flertal fågelarter att ha tillkommit på denna listas utifrån kunskap om populationerna som tillkommit sedan 2020. Detta kan innefatta arter som nyttjar de livsmiljöer som är aktuella inom ramarna för detta projekt vilka i så fall också i en vidare utsträckning bör beaktas som prioriterade i artskyddsärenden.

Hotade arter

Hotade arter är arter som rödlistats i någon av kategorierna akut hotad (CR), starkt hotad (EN) och sårbar (VU) enligt *Rödlistade Arter i Sverige 2020*.

Fågeldirektivets bilaga 1

Arter som är upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 ska visas särskilt hänsyn inom Europeiska unionen. Av Sveriges ca 350 fågelarter är 67 listade i direktivets bilaga 1. Det innebär att särskilda skyddsområden (Special Protection Areas, SPA) där dessa fåglar häckar ska pekas ut och ingå i Natura 2000-nätverket. Även fåglar som regelbundet rastar i betydande antal ingår i denna bilaga.

Negativ populationstrend

Arter som på lång eller kort sikt uppvisat en påtagligt negativ populationsutveckling kan anses prioriterade enligt förordningsmotivet till ändringar i artskyddsförordningen (Fm 2022:5).

Bedömningen kan exempelvis göras utifrån Svensk fågeltaxering vid Lunds universitet eller SLU Artdatabanken. I denna rapport har vi utgått från arternas trend på 20-års sikt från rapporten Sveriges fåglar 2024, utgiven i av Birdlife Sverige. Rapporten har sammanställt informationen baserad på data från Svensk fågeltaxering vid Lunds universitet.

Prioriterade arter i skogsvårdslagen

Omfattar hänsyn till arter. 7 kap. 19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (SKSFS 2022:1) anger att skador till följd av skogsbruksåtgärder ska förhindras eller begränsas i livsmiljöer och på substrat där det förekommer prioriterade fågelarter. Vilka arter detta är framgår av bilaga 4 till de allmänna råden, samt arter markerade med N och n i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) eller som betecknas som akut hotade, starkt hotade, sårbara eller nära hotade på svenska rödlistan.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 8 av 24

3 RESULTAT AV FÖRSTUDIEN

3.1 Tidigare fågelfynd

En summering av antalet arter rapporterade i artportalen under perioden 2000-01-01 till 2024-10-21 visar att 43 fågelarter tidigare har rapporterats från förstudieområdet (Tabell 2, Figur 3). Totalt finns 194 rapporter från förstudieområdet på Artportalen.

Merparten av de påträffade arterna bedöms kunna nyttja området under häckningstid. En handfull arter bedöms enbart ha noterats tillfälligt i området, exempelvis överflygande eller sträckkande.

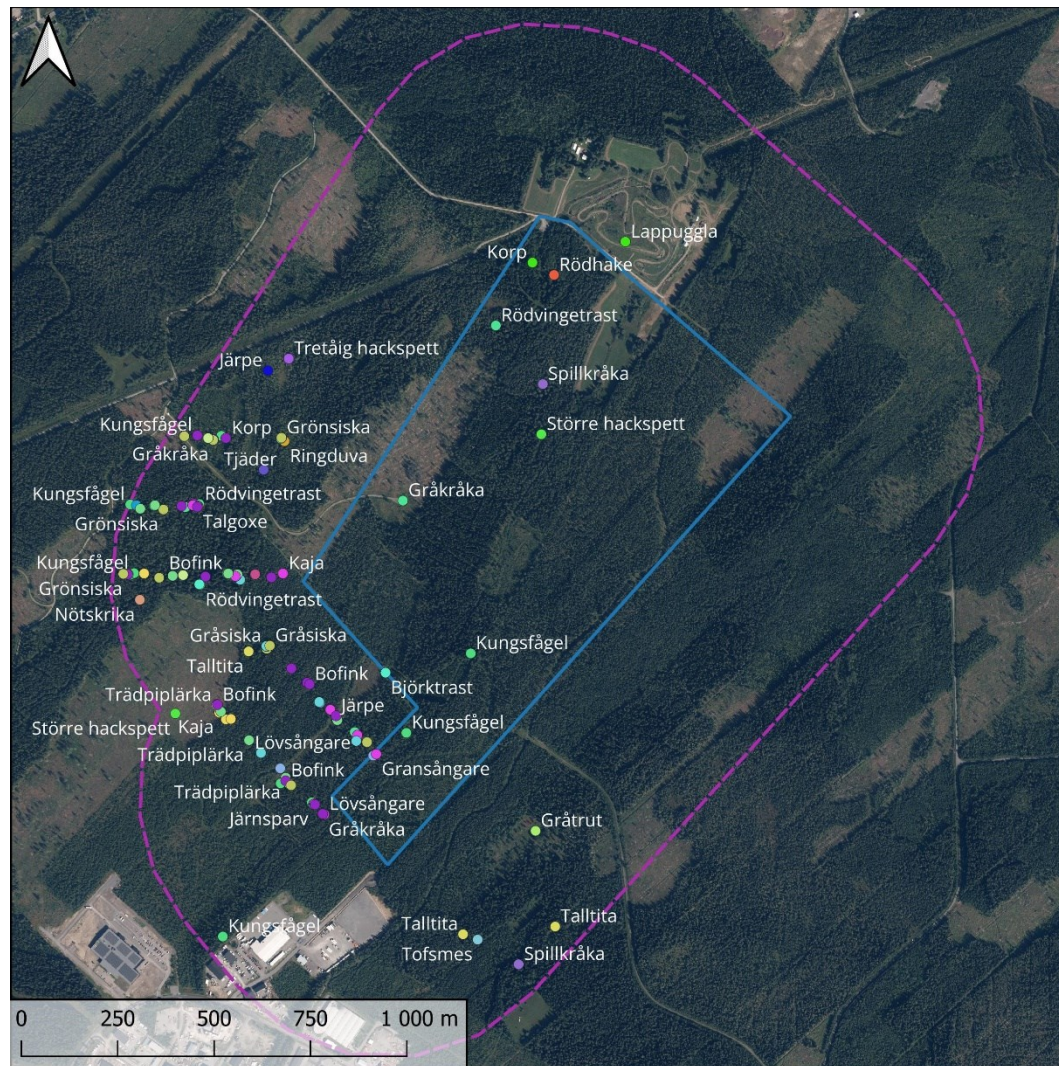
Tabell 2. Prioriterade fågelarter som noterats inom förstudieområdet. Arter markerade med asterisk (*) bedöms ej nyttja området under häckningstid.

Art	Vetenskapligt namn	Kommentar
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend.
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend.
Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	Rödlistad som nära hotad (NT).
Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Upptagen i fågeldirektivets bilaga 1.
Gråkråka	<i>Corvus cornix</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend.
Gråsiska	<i>Acanthis flammea</i>	Måttlig negativ populationstrend.
Gråtrut*	<i>Larus argentatus</i>	Rödlistad som sårbar (VU). Måttlig negativ populationstrend.
Havstrut*	<i>Larus marinus</i>	Rödlistad som sårbar (VU). Måttlig negativ populationstrend.
Havsörn*	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Upptagen i fågeldirektivets bilaga 1. Prioriterad art i skogsvårdslagstiftningen.
Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	Måttlig negativ populationstrend
Järpe	<i>Tetrastes bonasia</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend. Upptagen i fågeldirektivets bilaga 1. Prioriterad art i skogsvårdslagstiftningen.
Korp	<i>Corvus corax</i>	Måttlig negativ populationstrend.
Lappuggla	<i>Strix nebulosa</i>	Rödlistad som sårbar (VU). Upptagen i fågeldirektivets bilaga 1. Prioriterad art i skogsvårdslagstiftningen.
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Måttlig negativ populationstrend.
Nötkråka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Måttlig negativ populationstrend. Prioriterad art i skogsvårdslagstiftningen.
Nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>	Måttlig negativ populationstrend.
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend.
Skrattmås*	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend.
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend. Upptagen i fågeldirektivets bilaga 1. Prioriterad art i skogsvårdslagstiftningen.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 9 av 24

Art	Vetenskapligt namn	Kommentar
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	Rödlistad som sårbar (VU). Måttlig negativ populationstrend.
Talltita	<i>Poecile montanus</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend. Prioriterad art i skogsvårdslagstiftningen.
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	Rödlistad som nära hotad (NT). Måttlig negativ populationstrend. Upptagen i fågeldirektivets bilaga 1. Prioriterad art i skogsvårdslagstiftningen.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 10 av 24

Figur 3. Tidigare noterade fynd av fåglar under perioden 2000–2024 inrapporterade i artportalen.

Fågelinventering
Verksmon Norra
Östersund, 2024

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
 Förstudieområde

EPSG:3006

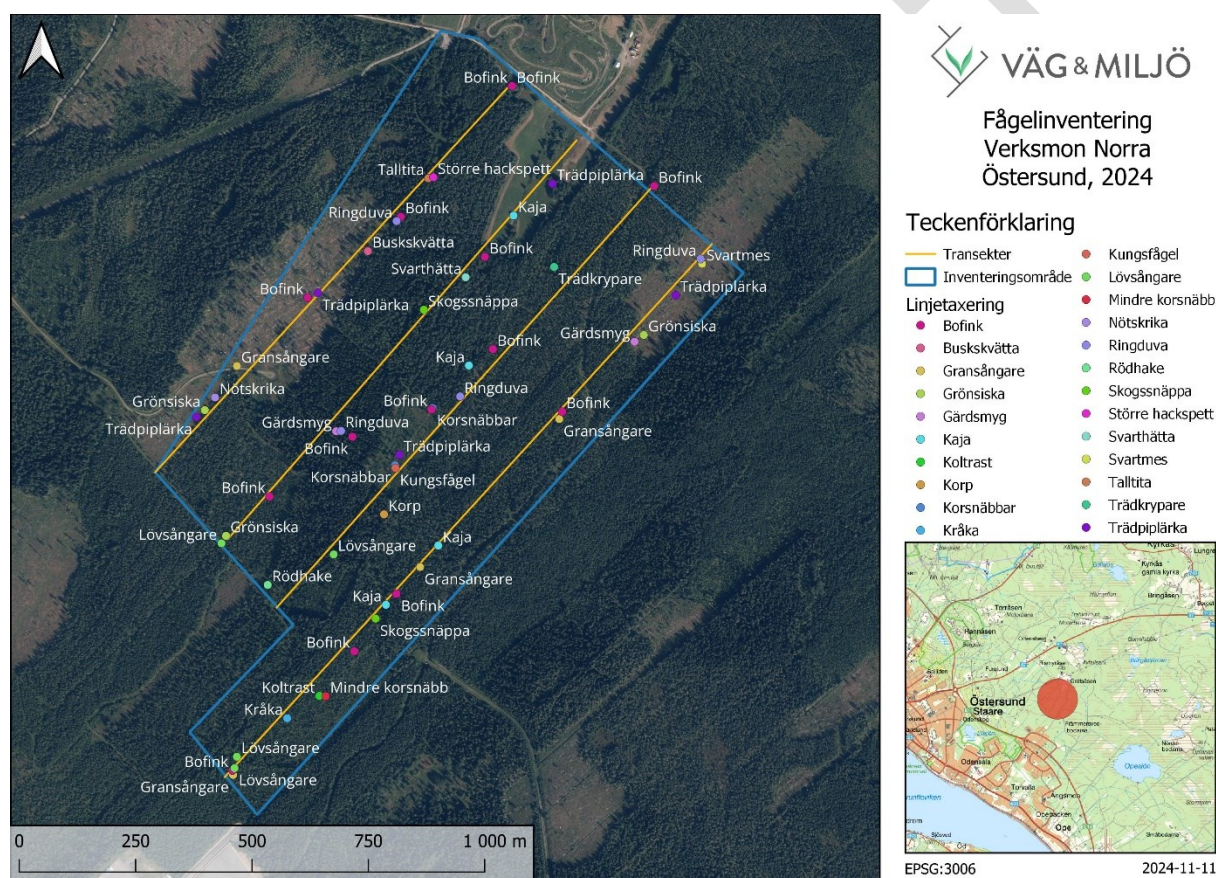
2024-11-04

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 11 av 24

4 RESULTAT AV FÄLTSTUDIEN

4.1 Linjetaxering

Totalt noterades 23 arter under fältinventeringen (Figur 4). Av dessa är tre arter, buskskvätta, gråkråka och talltita, kategoriserade som Nära hotade (NT) på 2020 års svenska rödlista. Ytterligare fyra arter uppvisar en måttlig minskning på 20 år sikt och kan i vissa fall anses behöva prioriteras i artskyddsärenden. Talltita är utöver rödlistningen också prioriterad art i 7 kap. 19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (SKSFS 2022:1), för vilka anges att skador till följd av skogsbruksåtgärder ska förhindras eller begränsas i livsmiljöer och på substrat där det förekommer sådana arter.

Figur 4. Position för samtliga fynd av fåglar som gjordes under linjetaxeringen 2024.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 12 av 24

4.2 Ljudboxar

Totalt noterades 36 fågelarter från de fyra ljudboxar som var utplacerade i området under perioden 26 april – 6 juni 2024. Investeringsområdets ingående biotoper bedöms kunna utgöra lämplig häckningsmiljö för 34 av dessa. Av alla noterade arter från ljudboxarna är 10 arter rödlistade, fem omfattas av Fågeldirektivets bilaga 1 och tio arter uppvisar en negativ nationell populationstrend på 20 års sikt varav trenden för en art varit kraftigt negativ, övriga har varit måttligt negativ. Arterna redovisas i Tabell 3.

Två av de noterade arterna som noterades från ljudboxarna utgörs av i fältstudieområdet tillfälligt eller sporadiskt uppehållande arter eller överflygande eller förbiflygande individer. Dessa är skrattnås och smålom. En samlad bedömning av området fågelfauna utifrån fältinventering och inspelningarna från ljudboxarna ges i 4.3 Områdets fågelfauna.

4.3 Områdets fågelfauna

Totalt noterades 42 fågelarter från fältinventeringen i juni och de fyra ljudboxarna som var utplacerade i området april-juni 2024. Av dessa bedöms 39 kunna häcka i området. Av alla noterade arter är elva arter rödlistade, fem omfattas av Fågeldirektivets bilaga 1, och tolv arter uppvisar en negativ nationell populationstrend på 20 års sikt varav trenden för en art, grönfink, varit kraftigt negativ, trenden för övriga bedöms ha varit måttligt negativ. Sju arter listas också som prioriterad art i 7 kap. 19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (SKSFS 2022:1), för vilka anges att skador till följd av skogsbruksåtgärder ska förhindras eller begränsas i livsmiljöer och på substrat där det förekommer sådana arter. Alla dessa kriterier kan tala för att arterna på nationell nivå inte uppnår tillfredsställande status och kan anses behöva prioriteras i artskyddsärenden. För sådana arter är det i vissa fall högst nödvändigt att anpassa exploatering för att undvika påverkan på arterna och följaktligen att förbuden i artskyddsförordningen undviks att utlösas. Ytterligare prioriterade arter som tidigare noterats från närområdet kan sannolikt nyttja delar av inventeringsområdet och bör likväl beaktas som prioriterade i artskyddsärenden inom ramarna för detta planprojekt även om de inte noterades inom ramarna för den nu genomförda inventeringen. Den genomförde inventeringen kan ha missat vissa prioriterade arter, framför allt ugglor som i regel måste inventeras under nattetid och i regel tidigare under säsongen.

En bedömning av området förekomster av prioriterade arter utifrån fältinventering och inspelningarna från ljudboxarna ges i Tabell 3.

Tabell 3. Bedömning av prioriterade fågelarter inom fältstudieområdet. Arter markerade med asterisk (*) bedöms ej nyttja området under häckningstid.

Art	Vetenskapligt namn	Kommentar
björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Trolig häckfågel. Noterades från flera av ljudboxarna. Arten uppvisar negativ populationstrend och är rödlistad som NT.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 13 av 24

Art	Vetenskapligt namn	Kommentar
buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	Trolig häckfågel. Noterad under fältinventeringen vid häckmiljö (kalhygge) områdets västra del. Arten uppvisar negativ populationstrend och är rödlistad som NT.
gråkråka	<i>Corvus cornix</i>	Trolig häckfågel. Noterad både i fältinventeringen och från flera av ljudboxarna. Arten uppvisar negativ populationstrend och är rödlistad som NT.
gråsiska	<i>Acanthis flammea</i>	Möjlig häckfågel. Noterad både i fältinventeringen och från ljudboxarna. Arten uppvisar en negativ populationstrend.
gråspett	<i>Picus canus</i>	Möjlig häckfågel. Noterades vid flera tillfällen från en av ljudboxarna. Arten är upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterad art enligt 7 kap.19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.
grönfink	<i>Chloris chloris</i>	Trolig häckfågel. Noterad både i fältinventeringen och från ljudboxarna. Arten uppvisar en kraftigt negativ populationstrend och är rödlistad som EN. Minskningen beror på sjukdom.
grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Möjlig häckfågel. Noterades vid enstaka tillfällen från ljudboxarna. Arten uppvisar negativ populationstrend och är rödlistad som NT.
gök	<i>Cuculus canorus</i>	Möjlig häckfågel. Noterades från ljudboxarna, dock enbart på avstånd. Arten är prioriterad enligt 7 kap.19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.
corp	<i>Corvus corax</i>	Möjlig häckfågel. Noterades från ljudboxarna. Arten uppvisar en negativ populationstrend.
lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Trolig häckfågel. Noterad både i fältinventeringen och från ljudboxarna. Arten uppvisar negativ populationstrend.
orre	<i>Lyrurus tetrix</i>	Möjlig häckfågel. Noterades från en ljudbox på håll. Arten är upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterad art enligt 7 kap.19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.
rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	Trolig häckfågel. Noterad i stor omfattning från ljudboxarna. Arten uppvisar negativ populationstrend och är rödlistad som NT.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 14 av 24

Art	Vetenskapligt namn	Kommentar
skrattmå* 	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Ej häckfågel. Hörd från ljudboxarna, förbiflygande. Arten uppvisar negativ populationstrend och är rödlistad som NT.
smålom* 	<i>Gavia stellata</i>	Ej häckfågel. Hörd från ljudboxarna, förbiflygande. Arten är rödlistad som NT, upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterad art enligt 7 kap.19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen
spillkråka 	<i>Dryocopus martius</i>	Trolig häckfågel. Hörd trummande vid många tillfällen från ljudboxarna. Arten uppvisar negativ populationstrend, är rödlistad som NT, upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterad art enligt 7 kap.19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.
svartvit flugsnappare 	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Trolig häckfågel. Noterad från ljudboxarna. Arten är rödlistad som NT.
talltita 	<i>Poecile montanus</i>	Trolig häckfågel. Noterad både i fältinventeringen och från ljudboxarna. Arten uppvisar negativ populationstrend, är rödlistad som NT och prioriterad art enligt 7 kap.19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.
tjäder 	<i>Tetrao urogallus</i>	Möjlig häckfågel. Noterad vid ett tillfälle från en av ljudboxarna. Arten är upptagen i fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterad art enligt 7 kap.19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 15 av 24

5 SAMLAD BEDÖMNING

Inventeringsområdet hyser en för regionen typisk fågelfauna. Området består i huvudsak av barrskog av produktionskaraktär. Enstaka delar utgör skogar med högre grad av naturlighet och naturvärden. Av de arter som framkommit under inventeringen är flera arter vanliga på såväl nationell som regional och lokal nivå och förekommer i många olika naturtyper. Exempel på sådana för området typiska arter är bofink, koltrast, gransångare, grönsiska och större hackspett.

Under inventeringen har det emellertid också noterats arter som är mer specifikt knutna till särskilda biotoper eller strukturer, exempelvis till öppna ytor, förekomst av döda stående träd eller gamla grova träd. Flera av dessa är känsliga för skogsbruk, störning samt exploatering av skogsmiljöer. Exploatering av mark innebär otvivelaktigt en negativ påverkan på många av de arter som förekommer i ett område. Dessa arter är i regel mer fåtaliga. Ur naturvårds- och artskyddssynpunkt är det särskilt intressant att gråspett, taltita och spillkråka noterats och nyttjar området under häckningstid.

Det är av vikt att poängtera att den genomförde inventeringen kan ha missat vissa prioriterade arter, framför allt ugglor som i regel måste inventeras under nattetid och i regel tidigare under säsongen.

I det fortsatta arbetet bör det utredas huruvida planerad exploatering är av sådan grad att det finns risk att den kontinuerliga ekologiska funktionen gällande livsmiljöer i landskapet försämras för enskilda arter. Denna risk gäller främst arter knutna till mer opåverkade miljöer eller arter som på andra sätt är känsliga för exploatering. I Tabell 3 listas samtliga prioriterade arter som noterats inom ramarna för denna inventering. Ytterligare prioriterade arter som tidigare noterats från närområdet kan sannolikt nyttja delar av inventeringsområdet också och bör likväl beaktas som prioriterade i artskyddsärenden inom ramarna för detta planprojekt.

Bedömningen av vilka arter som anses prioriterade grundar sig i förordningsmotivet (Fm 2022:5) till ändringen av artskyddsförordningen.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 16 av 24

6 REFERENSER

ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

ArtDatabanken 2024: Artportalen. www.artportalen.se. SLU, Uppsala.

Artskyddsförordningen, 2007:845.

Birdlife Sverige 2023. Sveriges fåglar 2023. Hur går det för Sveriges fåglar med särskilt fokus på läget i sjöar och vattendrag?

Green, M., Haas, F. & Lindström, A. 2022. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2023. Rapport, Biologiska institutionen, Lunds universitet.

Naturvårdsverket, 2016. Fåglar: Linjetaxering samt kombinerad punkt- och linjetaxering.

Naturvårdsverket, 2009. Handbok för artskyddsförordningen, Del 1 - Fridlysning och dispenser.

Regeringskansliet, 2022. Förordningsmotiv (Fm 2022:5) om ändring i artskyddsförordningen (2007:845).

Väg & Miljö, 2024. Naturvärdesinventering Verksmon Norra, Östersunds kommun 2024.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 17 av 24

BILAGA 1. ARTLISTA FÖRSTUDIEN

Under förstudien noterades totalt 43 arter. Av dessa är 15 arter rödlistade, sex omfattas av Fågeldirektivets bilaga 1, nio arter listas också som prioriterad art i 7 kap. 19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (SKSFS 2022:1). 18 arter uppvisade en signifikant nedåtgående trend inom miljöövervakningsprogrammet Svensk fågeltaxerings standardrutter under perioden 1998–2023. Trenden anges som måttlig (+/-), kraftig (++/-) eller oförändrad (0). Totalt 22 arter anses utifrån dessa kriterier kräva särskild prioritering i det fortsatta artskyddsarbetet.

Art	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020	FD Bilaga 1	SKSFS 2022:1	Trend
Björktrast	Turdus pilaris	NT			-
Blåmes	Cyanistes caeruleus	LC			+
Bofink	Fringilla coelebs	LC			0
Buskskvätta	Saxicola rubetra	NT			-
Domherre	Pyrrhula pyrrhula	LC			+
Duvhök	Accipiter gentilis	NT			0
Fjällvråk	Buteo lagopus	NT		Ja	0
Gransångare	Phylloscopus collybita	LC			++
Grå flugsnappare	Muscicapa striata	LC			0
Gråkråka	Corvus cornix	LC			-
Gråsiska	Acanthis flammea	LC			-
Gråtrut	Larus argentatus	VU			-
Grönsiska	Spinus spinus	LC			++
Havstrut	Larus marinus	VU			-
Havsörn	Haliaeetus albicilla	NT	Bilaga 1	Ja	++
Järnsparv	Prunella modularis	LC			-
Järpe	Tetrastes bonasia	NT	Bilaga 1	Ja	-
Kaja	Corvus monedula	LC			+

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 18 av 24

Koltrast	Turdus merula	LC			+
Korp	Corvus corax	LC			-
Kungsfågel	Regulus regulus	LC			+
Lappuggla	Strix nebulosa	VU	Bilaga 1	Ja	0
Lövsångare	Phylloscopus trochilus	LC			-
Morkulla	Scolopax rusticola	LC			0
Nötkråka	Nucifraga caryocatactes	LC		Ja	-
Nötskrika	Garrulus glandarius	LC			-
Ringduva	Columba palumbus	LC			+
Rödhake	Erithacus rubecula	LC			+
Rödstjört	Phoenicurus phoenicurus	LC			+
Rödvingetrast	Turdus iliacus	NT			-
Skrattmå	Chroicocephalus ridibundus	NT			-
Sparvhök	Accipiter nisus	LC			0
Spillkråka	Dryocopus martius	NT	Bilaga 1	Ja	-
Stare	Sturnus vulgaris	VU			-
Större hackspett	Dendrocopos major	LC			+
Svartmes	Periparus ater	LC			+
Talgoxe	Parus major	LC			+
Talltita	Poecile montanus	NT		Ja	-
Taltrast	Turdus philomelos	LC			0
Tjäder	Tetrao urogallus	LC	Bilaga 1	Ja	+
Tofsmes	Lophophanes cristatus	LC			+

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 19 av 24

Tretåig hackspett	Picoides tridactylus	NT	Bilaga 1	Ja	-
Trädpiplärka	Anthus trivialis	LC			+
Björktrast	Turdus pilaris	NT			-
Blåmes	Cyanistes caeruleus	LC			+
Bofink	Fringilla coelebs	LC			0
Buskskvätta	Saxicola rubetra	NT			-
Domherre	Pyrrhula pyrrhula	LC			+
Duvhök	Accipiter gentilis	NT			0
Fjällvråk	Buteo lagopus	NT		Ja	0
Gransångare	Phylloscopus collybita	LC			++
Grå flugsnappare	Muscicapa striata	LC			0
Gråkråka	Corvus cornix	LC			-
Gråsiska	Acanthis flammea	LC			-
Gråtrut	Larus argentatus	VU			-
Grönsiska	Spinus spinus	LC			++
Havstrut	Larus marinus	VU			-
Havsörn	Haliaeetus albicilla	NT	Bilaga 1	Ja	++
Järnsparv	Prunella modularis	LC			-
Järpe	Tetrastes bonasia	NT	Bilaga 1	Ja	-
Kaja	Corvus monedula	LC			+
Koltrast	Turdus merula	LC			+
Korp	Corvus corax	LC			-
Kungsfågel	Regulus regulus	LC			+
Lappuggla	Strix nebulosa	VU	Bilaga 1	Ja	0

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 20 av 24

Lövsångare	Phylloscopus trochilus	LC			-
Morkulla	Scolopax rusticola	LC			0
Nötkråka	Nucifraga caryocatactes	LC		Ja	-
Nötskrika	Garrulus glandarius	LC			-
Ringduva	Columba palumbus	LC			+
Rödhake	Erithacus rubecula	LC			+
Rödstjärt	Phoenicurus phoenicurus	LC			+
Rödvingetrast	Turdus iliacus	NT			-
Skrattmåå	Chroicocephalus ridibundus	NT			-
Sparvhök	Accipiter nisus	LC			0
Spillkråka	Dryocopus martius	NT	Bilaga 1	Ja	-
Stare	Sturnus vulgaris	VU			-
Större hackspett	Dendrocopos major	LC			+
Svartmes	Periparus ater	LC			+
Talgoxe	Parus major	LC			+
Talltita	Poecile montanus	NT		Ja	-
Taltrast	Turdus philomelos	LC			0
Tjäder	Tetrao urogallus	LC	Bilaga 1	Ja	+
Tofsmes	Lophophanes cristatus	LC			+
Tretåig hackspett	Picoides tridactylus	NT	Bilaga 1	Ja	-
Trädpiplärka	Anthus trivialis	LC			+

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 21 av 24

BILAGA 2. ARTLISTA FÄLTSTUDIEN

Under fältstudien noterades totalt 42 arter. Elva arter är rödlistade, fem omfattas av Fågeldirektivets bilaga 1, och tolv arter uppvisar en negativ nationell populationstrend på 20 års sikt varav trenden för en art, grönfink, varit kraftigt negativ, trenden för övriga bedöms ha varit måttligt negativ. Trenden anges som måttlig (+/-), kraftig (++) eller oförändrad (0). Sju arter listas också som prioriterad art i 7 kap. 19 § i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen (SKSFS 2022:1). Totalt 18 arter anses utifrån dessa kriterier kräva särskild prioritering i det fortsatta artskyddsarbetet.

Art	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020	FD Bilaga 1	SKSFS 2022:1	Trend
bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>	LC			+
björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	NT			-
bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	LC			0
buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT			-
domherre	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	LC		Ja	+
gransångare	<i>Phylloscopus collybita</i>	LC			++
grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>	LC			0
gråkråka	<i>Corvus cornix</i>	NT			-
gråsiska	<i>Acanthis flammea</i>	LC			-
gråspett	<i>Picus canus</i>	LC	Bilaga 1	Ja	0
grönfink	<i>Chloris chloris</i>	EN			--
grönsiska	<i>Spinus spinus</i>	LC			++
grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT			-
gårdsmyg	<i>Troglodytes troglodytes</i>	LC			++
gök	<i>Cuculus canorus</i>	LC		Ja	0
kaja	<i>Corvus monedula</i>	LC			+
koltrast	<i>Turdus merula</i>	LC			+
corp	<i>Corvus corax</i>	LC			-

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 22 av 24

Art	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020	FD Bilaga 1	SKSFS 2022:1	Trend
kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	LC		Ja	+
lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	LC			-
mindre korsnäbb	<i>Loxia curvirostra</i>	LC			0
nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>	LC			0
ob korsnäbb	<i>Loxia sp.</i>	LC			0
orre	<i>Lyrurus tetrix</i>	LC	Bilaga 1		0
ringduva	<i>Columba palumbus</i>	LC			+
rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	LC			+
rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	NT			-
skogssnäppa	<i>Tringa ochropus</i>	LC			+
skrattmås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	NT			-
smålom	<i>Gavia stellata</i>	NT	Bilaga 1		+
spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT	Bilaga 1		-
större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	LC			+
svarthätta	<i>Sylvia atricapilla</i>	LC			+
svartmes	<i>Periparus ater</i>	LC			+
svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NT		Ja	0
talgoxe	<i>Parus major</i>	LC			+
talltita	<i>Poecile montanus</i>	NT			-
taltrast	<i>Turdus philomelos</i>	LC			0
tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	LC	Bilaga 1		+
tofsmes	<i>Lophophanes cristatus</i>	LC			+

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 23 av 24

Art	Vetenskapligt namn	Rödlista 2020	FD Bilaga 1	SKSFS 2022:1	Trend
trädkrypare	<i>Certhia familiaris</i>	LC			+
trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>	LC			+

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Verksmon Norra	2024-11-13	Sida 24 av 24